

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА
ФИНАНСОВ НАДЗОР**

Изх. № 07-01-26/..... 27-07-2026

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 396-12
Дата 28.07.2026 г.

ДО

**Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
БУЛ. ДОНДУКОВ № 1
1000, ГР. СОФИЯ**

На Ваш изх. № 341 КД/26.06.2026 г

ОТНОСНО: Становище по конституционно дело № 12/2026 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

В Комисията за финансов надзор е постъпило писмо, наш вх. № 07-01-26/29.06.2026 г., от Конституционния съд на Република България, с което на основание чл. 18, ал. 2 от Закона за Конституционен съд е изпратено Определение от 25.06.2026 г. на Конституционния съд на Република България, относимо към искане на Административен съд – Силистра, трети състав, за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 574, ал. 10 от Кодекса за застраховането (КЗ) в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ и на чл. 143, ал. 10 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП). Със същото определение Комисията за финансов надзор е конституирана като заинтересована страна, като е предоставен 30-дневен срок от момента на получаването за писмено становище по предмета на образуваното конституционно дело.

След запознаване с предмета на конституционното дело се установи следното:

Разпоредбите на чл. 574, ал. 10 от КЗ в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ и чл. 143, ал. 10 от ЗДвП са оспорени като противоречащи на Конституцията на Република България (КРБ) във връзка с правен спор, възникнал пред Административен съд – Силистра и касаещ временно отнето свидетелство за управление на превозно средство във връзка със служебно прекратена регистрация на същото на основание чл. 143, ал. 10 от ЗДвП.

Посочената разпоредба от ЗДвП, редакция към 7 септември 2025 г., гласи, че *„Служебно се прекратява регистрацията на пътни превозни средства, за които е получено уведомление от Гаранционния фонд по чл. 574, ал. 11 от Кодекса за застраховането. Служебно прекратена регистрация на пътно превозно средство се възстановява служебно при предоставени данни за сключена застраховка от Гаранционния фонд по реда на чл. 574, ал. 6 или по желание на собственика след представяне на валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.“*.

Член 574, ал. 11 от КЗ, редакция към 1 август 2025 г., от своя страна, гласи, че *„Компетентните органи по ал. 1 предприемат мерки за спиране от движение на превозните средства или на средствата за обществен превоз на пътници и/или за налагане на съответните административни наказания, когато не е била сключена задължителна застраховка. Когато в срока по ал. 10 не са били предоставени доказателства за сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, Гаранционният фонд уведомява органа по ал. 1, т. 1 да прекрати регистрацията на превозното средство.“*.

Член 574, ал. 10 от КЗ, редакция към 01 август 2025 г., гласи, че *„Информационният център уведомява собствениците на превозни средства, за които не е сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите или сключеният застрахователен договор е бил прекратен и не е подновен, и им дава срок 14 дни от датата на изпращане на уведомлението да представят доказателства за наличие на сключен и действащ застрахователен договор за тази застраховка.“*.

Доводите в конституционната жалба се обединяват около липсата на задължение за уведомяване за прекратена регистрация на превозно средство от страна на Министерството на вътрешните работи (МВР) на основание ЗДвП и неправилно определения начален момент за броенето на срока по чл. 574, ал. 10 от КЗ.

Конкретно разгледани, доводите на жалбоподателя са следните:

На първо място, твърди се противоречие на чл. 574, ал. 10 от КЗ и чл. 143, ал. 10 от ЗДвП с правото на защита на гражданите съгласно чл. 56 от КРБ, описано като задължение на държавата да обезпечи ефективната възможност на гражданите да защитят нарушени или застрашени техни права пред съдебни органи или администрацията. Посочва се, че в процесния случай възможността се превръща от обективна във въображаема, доколкото заинтересованото лице може да не узнае за уведомлението преди изтичането на срока по чл. 574, ал. 10 от КЗ. Именно за този срок се твърди, че е първото несъответствие между приложимото право и КРБ, тъй като 14-дневният срок е обвързан с изпращането, а не с получаването на уведомлението, изпратено от Информационния център до съответния собственик на превозно средство без валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Твърди се, че законодателят вероятно е изходил от принципа, че незнанието на закона не извинява противоправно поведение, като се твърди, че в случая не става въпрос за незнание на закона, а за незнание на факти - *„И докато всеки е длъжен да знае закона, никой не е длъжен да знае, че на една конкретна дата Гаранционният фонд ще изпрати уведомление, което ще задейства в информационните регистри на МВР въвеждането на отбелязване, прекратяващо регистрацията на дадено превозно средство“*. Твърди се още, че в основата на текста мълчаливо е заложена презумпция за знание на факт, която дори да е експлицитна, каквато впрочем се твърди, че трябва да бъде всяка презумпция, би противоречала на презумпцията за невинност.

Следващият аргумент в конституционната жалба е свързан с противоречие с принципа за правовата държава, а оттам и с правната сигурност. В тази връзка се посочва, че чл. 4 от КРБ предвижда правните последици да настъпват при реална възможност на адресатите да се съобразят с тях. Твърди се, че фикцията за известяване чрез изпращане на уведомление по чл. 574, ал. 10 от КЗ до лицето без валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, без гаранция за получаване, нарушава началото на правната сигурност, като в по-голяма степен това важи за разпоредбата на чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, в която изцяло е премахнато първоначално съществуващото задължение на административния орган да уведоми засегнатото лице за прекратяване на регистрацията на съответното превозно средство.

Третият довод е свързан с противоречие на оспорените разпоредби с принципа за пропорционалност, изведен от чл. 4 от КРБ, който се изразява в това дали целта, обусловила приемането на оспорените разпоредби, е легитимна и дали предвидените в оспорените разпоредби средства за постигане на законовата цел са наложителни и

подходящи, а също и дали тази цел може да се постигне с алтернативни мерки, засягащи в по-малка степен правата на своите адресати. Твърди се, че целите на оспорваните текстове са да се подсигури движението по пътищата само на превозни средства, относно които е сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, като *„същевременно се облекчи максимално работата на администрацията“*.

Изложени са и аргументи, че посредством механизма по чл. 574, ал. 10 от КЗ и чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, работата на администрацията не се намалява, а се увеличава, доколкото ирелевирайки получаването на уведомлението, напомнящо на собственика да сключи застрахователен договор, намалява административната тежест за Гаранционния фонд, но увеличава административната тежест за органите на МВР, които са принудени да образуват повече производства за налагане на административни наказания, за прилагане на принудителни мерки и за сигнализиране на правораздавателните органи за извършени престъпления по транспорта. Твърди се, че в голям брой случаи липсата на сключен застрахователен договор се дължи на „неволен пропуск“. В аргументацията се посочва и практиката на Конституционния съд, която подчертава, че ограничаване на конституционните права на гражданите, целящо да компенсира неспособността на администрацията да изпълнява задълженията си е несъвместимо с идеята за правова държава. Твърди се че именно уведомяването от страна на Информационния център би било „онази щадяща мярка“, която би редуцирала случаите на управление на превозно средство без задължителна застраховка и обратно – при липса на уведомяване лицето би продължило да управлява нерегистрирано превозно средство, без да знае за това, което увеличава, а не намалява правонарушенията.

Вземайки предвид всичко гореизложено, Комисията за финансов надзор, в рамките на нейната компетентност, изразява следното становище:

1. Причини за приемането на разпоредбите на чл. 574, ал. 10 от КЗ и чл. 143, ал. 10 от ЗДвП

В основата си разпоредбите на чл. 574, ал. 10 и 11 от КЗ, във вр. с чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, имат за цел да съобразят нормативната уредба и практиките в Република България с инициативите на Европейската комисия от началото на века за борба с управлението на превозни средства без сключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. През 2006 г. Европейската комисия предложи методология за отчитане на дела на незастрахованите със задължителната застраховка превозни средства на база формулата брой застраховани превозни средства / брой регистрирани превозни

средства. Въз основа на тази методология са изпращани въпросници към държавите членки за проследяване на процента на незастрахованите превозни средства. След поредица от мерки, с проекта на Кодекс за застраховането от 2015 г. е направено предложение за въвеждането на механизъм за динамично прекратяване на регистрацията в резултат на констатирана липса на задължителна застраховка, комбинирано с динамично възстановяване на регистрацията след констатиране на подновяване на застрахователното покритие. По този начин се създадоха условия за поддържане на броя на регистрираните превозни средства в съответствие с броя на застрахованите такива и за поддържане на нисък дял на незастраховани автомобили.

От ключово значение за ефективността на механизма е прекратяването на регистрацията да става в кратки срокове след констатиране на липсата на застрахователно покритие. В българските условия, където значителна част от превозните средства се управляват от лица, които не са техни собственици, в т.ч. с пълномощни за управление и разпореждане, в комбинация с универсално право на всяко лице да застрахова всяко превозно средство, бързото и ефективно намиране на адресата на уведомлението за съобщаване относно липсата на застрахователно покритие може да бъде предизвикателство. В този смисъл приетият механизъм представлява компромис между резултатите, които трябва да бъдат постигнати и обществената цена за тяхното постигане. Съотношението на обществената цена с принципите за правото на защита, правовата държава и пропорционалността неминуемо е необходимо да бъде изследвано за да се стигне до заключение противоконституционни ли са оспорените разпоредби.

2. Относно твърдението за накърнено право на защита на гражданите съгласно чл. 56 от КРБ

Член 56 от КРБ гласи, че *„Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени неговите права или законни интереси. В държавните учреждения той може да се явява и със защитник.“*. В Решение № 13 от 24.09.2020 г. на Конституционния съд на РБ по к. д. № 5 от 2020 г. Конституционният съд е приел, че *„Правото на защита предполага задължение на държавата чрез законодателството и прилагането на законите да обезпечи ефективна възможност за гражданите да защитят нарушените си или застрашените си права пред съдебни органи или администрацията.“*.

Факт е, че към настоящия момент при служебно прекратена регистрация на превозно средство на основание чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, във вр. с чл. 574, ал. 11 от КЗ, ЗДвП не предвижда уведомяване на лицето – собственик на превозното средство.

Фактическият състав на служебното прекратяване на регистрацията, обаче предполага разглеждането на чл. 143, ал. 10 от ЗДвП и чл. 574, ал. 11 от КЗ ведно с чл. 574, ал. 10 от същия кодекс, където форма на уведомяване е предвидена. Уведомяването по чл. 574, ал. 10 от КЗ е първият юридически факт от фактическият състав на механизма за служебно прекратяване на регистрацията на превозно средство съгласно чл. 143, ал. 10 от ЗДвП. Ето защо от съществено значение е да се предостави отговор на въпроса обезпечила ли е държавата, чрез релевантните разпоредби от КЗ и ЗДвП, защитата на застрашеното право/правен интерес на гражданите да управляват регистрирано превозно средство. Макар и да е налице несвършена законодателна техника, правото на защита на гражданите не е накърнено с разпоредбата на чл. 574, ал. 10 от КЗ.

Правен интерес на всеки гражданин е да управлява надлежно регистрирано превозно средство, а също и да притежава валидно СУМПС. От една страна, институтът на служебна дерегистрация на превозно средство, чийто фактически състав се съдържа в чл. 143, ал. 10 от ЗДвП и чл. 574, ал. 10 и 11 от КЗ, е несвършен. Освен, че ЗДвП не предвижда уведомяване при дерегистрация, липсва и възможност за ефективно прилагане на разпоредбата на чл. 574, ал. 10 от КЗ, в частта относно уведомяването. Вярно е, че всеки собственик на превозно средство е длъжен да знае кога изтича сключената от него застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, но не е длъжен, нито пък може да знае кога точно Информационният център на Гаранционния фонд ще изпрати уведомлението по чл. 574, ал. 10 от КЗ. При дерегистрацията по чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, освен елемент на автоматизъм, е намесено и оперативното време на две отделни институции – Гаранционния фонд и МВР. В процесът по правоприлагане в действителност проличава, че съответното лице е поставено в положение да предполага кога точно ще изтече 14-дневния срок по чл. 574, ал. 10 от КЗ, както и на коя конкретна дата МВР ще извърши служебна дерегистрация на съответното ПС. Освен това, 14-дневният срок в посочената разпоредба от КЗ никога не би могъл да бъде в действителност 14-дневен, тъй като от изпращането на уведомлението, до неговото получаване на адрес от адресата, в най-добрия случай биха изминали няколко календарни дни. Не хипотетична, а действителна би била и ситуация, в която в рамките на 14 дни лицето изобщо няма да бъде намерено, в който случай възможността по чл. 574, ал. 10 от КЗ да сключи задължителната застраховка и да уведоми Гаранционния фонд за да не настъпи служебна дерегистрация, би се изгубила. Твърдените в делото пред Административен съд – Силистра факти изглеждат, че са в тази насока. Освен това, дори и да е налице своевременно уведомяване, същото принципно би достигнало до лицето –

собственик на процесното ПС. Няма законов ред, по който трето лице – ползвател да разбере за предстояща или извършена дерегистрация на съответното ПС.

Нормативният проблем, който на практика препятства упражняването на правната възможност по чл. 574, ал. 10 от КЗ, не е в продължителността на срока, а е в началния момент, от който същият срок започва да тече, а именно – от момента на изпращане, а не на получаване на уведомлението. Безвъзвратното изтичане на този срок води до настъпването на следващия юридически факт от фактическия състав на служебната дерегистрация, а именно – изпращане на уведомление от Гаранционния фонд до МВР, с което се съобщава на МВР да прекрати регистрацията на съответното ПС. Заложеният елемент на автоматизъм в нормативната конструкция на служебната дерегистрация, в комбинация с дезинтересоваността към връчване на уведомление по КЗ или ЗДвП, в действителност представляват практически проблем. Това се потвърждава и от фактите по делото, образувано пред Административен съд – Силистра, в което и Гаранционният фонд (със становище), и МВР (в открито съдебно заседание), макар със законосъобразно поведение, демонстрират неангажираност към връчването на уведомление по КЗ, съответно ЗДвП.

Въпреки посочените несъвършенства и проблеми в правоприлагането, обаче за нарушено право на защита, а оттам и за противоконституционност на чл. 574, ал. 10 от КЗ не може да се говори. Това е така, защото в рамките на посоченият механизъм по дерегистрация лицето не осъществява правна защита пред административен орган, тъй като фактическият състав на служебната дерегистрация не е реализиран и съответно – такава дерегистрация все още не е факт. Служебното дерегистриране, а не уведомлението по чл. 574, ал. 10 от КЗ, е принудителната мярка, която засяга правната сфера на адресата. Именно тя подлежи на оспорване. От своя страна, правната природа на посочената мярка не е безспорна. По правни последици служебната дерегистрация прилича на преустановителна принудителна административна мярка. По ред и начин на постановяване, обаче се наблюдават различия. Мярката по чл. 143, ал. 10 от ЗДвП не се прилага с изричен акт и съгласно процедурата, уредена в Административнопроцесуалния кодекс по издаване на индивидуални административни актове. Не е предвидено да се извършва и връчване на съответен индивидуален административен акт, с който е приложена мярката, което на пръв поглед изглежда, че липсва възможност подобен акт да бъде оспорен по административен или съдебен ред във връзка с неговата целесъобразност и/или законосъобразност. Доколкото, обаче не е предвидено, че мярката е необжалваема, съответният адресат принципно разполага с право на защита.

Колкото до уведомлението по чл. 574, ал. 10 от КЗ, то представлява единствено възможност за собственика да предприеме действия, с които да прекрати противоправното си поведение, като по този начин се предпази за в бъдеще от настъпването на неблагоприятни правни последици. Дори и без получаване на въпросното уведомление, лицето разполага с абсолютно същата правна възможност да сключи нов застрахователен договор. Сключването на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите не е обусловено от получаването на напомняне, а е задължение на всеки водач на ПС, което може да бъде изпълнено независимо от стартирала процедура по служебна deregистрация на основание чл. 143, ал. 10 от КЗ.

3. Относно твърдението за несъответствие с принципа за правовата държава и правна сигурност:

Принципът за правовата държава е уреден в чл. 4, ал. 1 от КРБ. *„Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната.“* Доводът на Административен съд – Силистра да свърже принципа на правовата държава с правна сигурност е в съответствие с възприетото от Конституционния съд по отношение на този принцип. Така например, според Решение № 13 от 26.07.2024 г. на Конституционния съд на РБ по к. д. № 1 / 2024 г. *„правовата държава във формален смисъл е държавата на правната сигурност, което на свой ред предполага законите да са ясни, точни и непротиворечиви“*. Според жалбоподателя е въпрос за правна сигурност правните последици да настъпват при реална възможност на адресатите да се съобразят с тях. Във връзка с това, обаче изследването дали съответното лице има възможност да се съобрази с правните последици на deregистрацията на управлявано от него превозно средство е принципно ирелевантно от гледна точка единствено на конституционосъобразността на чл. 574, ал. 10 от КЗ в частта относно уведомлението. Това е така, защото неблагоприятните правни последици не възникват към момента на уведомлението, изпратено от Информационния център на Гаранционния фонд, а по-късно – към момента на реализиране на фактическия състав по deregистрация. Освен това, към момента на изпращане на уведомлението противоправното поведение – липсата на валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, не може да не бъде неизвестно на лицето, доколкото то следва да е запознато със съдържанието на застрахователния си договор. Всеки ползвател на застрахователни услуги е длъжен да знае сроковете, в които изтича застрахователния му договор, респективно условията, при които този договор се прекратява предсрочно. В чл. 464, ал. 2 от КЗ е установено и общо

задължение за всяко лице, да поднови задължителна застраховка, каквато е процесната, преди изтичането на срока на застрахователния договор.

Разгледано в цялост, производството по дерегистрация приключва с автоматизираното дерегистриране на превозното средство от страна на МВР. Евентуално неуведомяване за прекратената регистрация и правните последици от това в действителност възпрепятстват съответният адресат да се съобрази с тях, в резултат на което лицето би могло да продължи да управлява съответното превозно средство до предприемането на други мерки от органите на МВР. Член 574, ал. 10 от КЗ, обаче е ирелевантен по отношение на този проблем, тъй като не го поражда.

4. Относно твърдението за несъответствие с принципа за пропорционалност

Целта, която въведеният механизъм за дерегистрация преследва, е ясна – опазване на живота, здравето и имуществото на участниците в движението по пътищата. Не може да бъде застъпено виждането, че същата е нелегитимна. Напротив, същата е от значим обществен интерес и конституционно оправдана. Аргументът, че в голям брой случаи липсата на сключен застрахователен договор се дължи на „неволен пропуск“, също е неоснователен. Прекалено много методи, включително пазарното поведение на участниците в съвременния пазар на застрахователни услуги, водени от собствените си икономически интереси, осигуряват информираност на собствениците за техните изтичащи застрахователни договори още преди датата на прекратяване на застрахователното покритие.

Виждането, че заложената цел може да бъде постигната с алтернативни мерки, засягащи в по-малка степен правата на гражданите, би могло да бъде възприето с резерви. Уведомлението по чл. 574, ал. 10 от КЗ, макар че е част от фактическия състав по служебна дерегистрация и че е въведено с цел да засегне благоприятно, а не неблагоприятно правната сфера на адресата, би могло да бъде разгледано като такава алтернативна мярка. В случай че мярката се приложи ефективно, тя би редуцирала в по-голяма степен случаите на управление на превозно средство без задължителна застраховка. Обратно, в случай че съответното уведомление не достигне или достигне в твърде късен момент до своя адресат, мярката се обезсмисля.

Въпреки последно изложеното, евентуалната практическа неприложимост на твърдяната за алтернативна и по-щадяща мярка, е в резултат на лоша законодателна техника, а не на противоконституционност. Освен това, обществената полза от служебната дерегистрация взема превес от гледна точка на нейната пропорционалността. Лошото законодателно качество би могло да бъде коригирано по законодателен ред от

Народното събрание, а не чрез обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 574, ал. 10 от КЗ от Конституционния съд с оглед нарушение на принципа за пропорционалност.

В заключение, неблагоприятните правни последици, които вносителят на конституционната жалба поставя в центъра на конституционния спор, произтичат не от чл. 574, ал. 10 от КЗ, а от други законови разпоредби, уреждащи служебното прекратяване на регистрацията и последиците от управлението на превозно средство с прекратена регистрация.

Ако разпоредбата на чл. 574, ал. 10 от КЗ бъде обявена за противоконституционна, ще отпадне именно законовото задължение на Информационният център на Гаранционния фонд да изпраща уведомление до собствениците на незастраховани превозни средства. По този начин адресатите ще бъдат лишени от предоставената им от законодателя възможност да бъдат информирани за липсата на застрахователно покритие и доброволно да приведат поведението си в съответствие със закона преди настъпването на последиците съгласно чл. 143, ал. 10 от ЗДвП.

Уважаването на искането в частта относно чл. 574, ал. 10 от КЗ не би довело до засилване на конституционните гаранции за защита на гражданите, а до тяхното отслабване. Вместо да повлияе благоприятно на възможностите за предварително информиране на собствениците, евентуалното обявяване на чл. 574, ал. 10 от КЗ за противоконституционен би елиминирало единственото нормативно уредено задължение за предварително уведомяване в рамките на този механизъм.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

На основание всичко гореизложено, Комисията за финансов надзор счита, че предявеният иск за обявяване на противоконституционност на чл. 574, ал. 10 от КЗ в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ е неоснователен.

Комисията за финансов надзор е наясно с обществената значимост на разглеждания проблем и споделя необходимостта от намиране на устойчиво нормативно решение, като потвърждава своята ангажираност да предприеме всички действия в рамките на законово предоставените ѝ правомощия за неговото

ефективно преодоляване, включително чрез участие в усъвършенстването на приложимата нормативна уредба.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ВАСИЛ ГОЛЕМАНСКИ

